

Metrologie u vás doma

Vědní obor s tajemným názvem metrologie je přirozenou součástí našich všedních dnů. Přicházíme s ní běžně do styku a aniž bychom si její přítomnost vůbec uvědomovali, stále ji využíváme.

Původ a význam termínu metrologie je ve složení řeckých slov metron (měřidlo, míra) a logos (slovo, řeč). Jako disciplína je definována jako věda o měření a jeho aplikaci. Můžeme ji členit do dvou větví, metrologii vědeckou a metrologii užitou. Vědecká část metrologie zahrnuje výzkum a vývoj v oblasti etalonů (tj. stanovování základních fyzikálních konstant), metrologie užitá je jejím praktickým využitím v energetice, chemickém průmyslu, strojírenství, sklářství a ostatních průmyslových odvětvích a službách.

V českém právním systému upravuje metrologické požadavky zákon č. 505/1990 Sb. Vyplývají z něj dva základní požadavky pro uživatele měřidel: vést evidenci používaných měřidel podléhajících ověření a předkládat tato měřidla k ověření. Dále zajistit jednotnost a správnost měřidel a měření, čehož je dosahováno pomocí kalibrace. Samotný zákon také určuje, že měřidlo slouží k určení hodnoty měřené veličiny v nejrůznějších jednotkách, např. metr, watt, ohm, hertz, joule apod.

S měřidly se v každodenním životě setkáváme na mnohých místech – je jím váha na zeleninu v obchodě, policejní radar i půllitr na pivo. Doma pro naši osobní potřebu to mohou být nástěnné hodiny, krejčovský metr i kuchyňská odměrka. Pro zmíněná měřidla nevyplývají žádné zákonné povinnosti. Naopak se týkají měřidel umístěných v bytových domech i každé domácnosti – vodoměrů, měřičů tepla, plynoměrů, elektroměrů. U těchto přístrojů zodpovídá správce měřidla či vlastník objektu za jejich správné fungování i pravidelnou výměnu a kalibraci. Týká se to zejména zařízení pro poměrové měření tepla a vody, tj. indikátorů tepelných nákladů, vodoměrů a kalorimetrů.

Ověřovací lhůty ohledně správného fungování měřidel se přístroj od přístroje liší. Nejdelší lhůtu mají elektroměry se 16 lety, následují plynoměry s 10 roky, vodoměry s 5 lety a měřiče tepla se 4 roky. Ověřovací povinnosti nepodléhá pouze registrační technika na vytápění v bytech, tzn. indikátory vytápění. Zodpovídá za ně majitel objektu a nejedná se o měřidlo ve smyslu zákona o metrologii.

Vlastník či správce měřidla dále zodpovídá za tyto úkony: hradí náklady na pořízení, instalaci a provozování měřidla. Platí náklady za periodické ověřování. Spadá na něj veškerá zodpovědnost, včetně pokut za neplnění povinností. Je dobře vědět, že údaje z měřidel s propadlým ověřením nelze nikdy použít pro fakturaci či rozúčtování nákladů. Proto je třeba důsledně dbát na to, aby všechna

měřidla v domě měla platná ověření. Pokud máte pochybnosti o správné funkci měřidla, máte nárok kdykoli požádat správce měřidla o jeho úřední přezkoušení. Ten je povinen úřední přezkoušení zajistit do 30 dnů. V případě závady zajistit nápravu a uhradit náklady na přezkoušení. Avšak pokud bylo měřidlo vyhovující a bez poškození, jdou náklady za ověření za původním žadatelem.

Docela jiný postup se při podezření ze špatného fungování uplatňuje u indikátorů topných nákladů. Jelikož se nejedná o měřidlo, platí odlišné zásady a postupy. Případné přezkušování provádí výrobce (nebo smluvní laboratoř), přičemž postup přezkušování není závazně předepsán. Jelikož cena za přezkoušení bývá vysoká, přibližně okolo 30.000 Kč, je v praxi rozumnější přístroj rovnou vyměnit na náklad vlastníka objektu. Cena za nový přístroj obvykle nepřesáhne 500 Kč.

Protože nikdo z nás nemůže být odborníkem na všechno, obraťte se v případě otázek nebo pochybností na svého správce či odborného rozúčtovatele, a ti vám jistě doporučí optimální řešení pro váš dům.